در عليه ده غلطه ده (ماسيس) غزته سی اداره خانه سنه
Նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել Առ Խմբագրութիւն
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՅ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ, Համոփ Բաշը խան
Օսմ. նախկին Պանքայի փողոց, Թիւ 2
Direction du Journal "MASSIS„
Galata, CONSTANTINOPLE
Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

10 ՓԱՐԱ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ 10 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դհկն.	արծ.	75
»	» Վեցամսեայ	»	»	40
Գաւառներու	» Տարեկան	»	»	100
»	» Վեցամսեայ	»	»	50
»	» Եռամսեայ	»	»	25
Օտար երկրի	» Տարեկան	ֆրանք		35
Ռուսիոյ	»	»	րուբլի	10

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կընդունուի. 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:

ՕՏԱՐԱՆԱԼՈՒ ՁԳՏՈՒՄԸ
ՀԱՅ ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Տարակոյս չկայ որ Էնկիւրիէն գըրուած նամակը որ երեք երեւցաւ Մասիսի մէջ, շատերու ուշադրութիւնը գրաւեց սա պարագայով որ մեր թղթակիցը հռոմէական հայերու օտարանալու ձըգտումը կը չիշտէ։ Այո՛, Եւրոպայի և մանաւորապէս Ֆրանսայի կրեւնյալ ձգտումը Պոլսէն սկսելով, համաճարակի պէս տարածուած է այն բոլոր գաւառները ուր Լատին կղերը դպրոց ունի և ազգային մանուկներու կրթութիւնը իր ձեռքին մէջ առած է. Հասարդէն, Սէն Պընուա, Ֆոռ, Սէնթ Իօբըլի, Ֆրեր և ուրիշ դպրոցներ ու մարապետանոցներ կը ձգտին մեր զաւակներուն տալ այնպիսի դաստիարակութիւն մը որ բոլորովին օտար լինի ազգային կամ ազգիկան ապրած միջավայրին. ու տղան կամ աղջիկը երբ երիտասարդի ու օրիորդի հասակը կ'անեն, այդ տարիքի իրենց իտէալն է եւրոպացի երեւիլ, ինքզինքը Ֆրանսացի կարծել տալ.

Ոմանք այն աստիճան ծիծաղելի կըլլան իրենց այս խեղճուկ նմանութիւնները կատարելագործելու համար որ հագուստ ու կապուստին, մօրուքին ու պեխին, կօշիկներուն, շարժուածքին, խօսելու եղանակին մէջ իսկ յայտնի ջանքեր կընեն Ֆրանսացի կարծուելու. Շիտակ փողոցին վրայ իրարու հետ Ֆրանսերէն կը խօսին, իրենց կատակներ ու գաղափարները — եթէ գաղափար կարելի է ըսել — Ֆրանսական են։ Երբ արական սեռի մէջ այսքան զօրացած է ու կը զօրանայ այս ծիծաղելի մտածումները. զարմանալի կերեւի մեզի թէ ինչպէս իգական սեռն ալ այնքան շուտով օտարանալու ընդունակութիւններ յուցուց։ Մենք մեր իգական սեռի պահպանողական յատկութիւններուն շատ բան կը պարտինք. անոնք այնքան սերտիւ կապուած են իրենց եկեղեցիին, լեզուին ու ընտանեկան սովորոյթներուն. որ չենք կրնար հաւատալ թէ Պոլսոյ միջավայրը այսքան կանուխ խորթացուցած ըլլայ մեզմէ, մանաւորապէս մեր հայ հռոմէական իգական սեռը։ Հայու մը համար աւելի չանթահարիչ պարագայ չկայ քան տեսնել հայ տիկին մը, որու էրիկը, զաւակները, բոլոր պարագաները հայ են, կամ օրիորդ մը որու հայրը, մայրը ամբողջ տունը հայ են, ու ինք օտարանալու ձգտումներ կը ցուցնէ։ Այո՛ բացառութիւններ ամէն տեղ կան, նոյն իսկ գաւառներու մէջ, բայց անոնց ապրած կեանքի պարագաները եթէ նկատի առնենք, Պոլսոյ մէջ ապրող հայ կնոջ մը կամ օրիորդի մը կեանքին հետ, բաղդատութեան համեմատական եզրեր կարելի չէ գտնել։

Եթէ մեր ունեցած ազգային և մանաւոր վարժարանները, վերաբերին հայ հռոմէականներուն կամ լուսաւորչականներուն, չեն բաւեր մեր զաւակներու կրթութեան ու դաստիարակութեան. և, անպատճառ հարկ կը տեսնուի օտարներու դպրոցը ղրկել զանոնք. լա՛ւ, նախ զօրացնենք մեր զաւակներուն մէջ տոհմային գաղափարը յետոյ ղրկենք, Դաւանանքով միեւնոյն ըլլալ եւրոպական այս կամ այն ազգին հետ. չինչանակեր լեզուով ու արիւնով ալ այն ժողովուրդէն ըլլալ. Հայ մը կրնայ միշտ հռոմէական մնալ, կամ բողոքական ըլլ. բայց ասի պատճա՞ռ մ'է որ ուզէ ուրանալ այն ժողովրդի անունը որու արիւնը կը կրէ իր երակներու մէջ։

Պատասխանատուութեան մեծ բաժին մը կայ հայ հռոմէական կղերին վրայ՝ որու ձեռքին մէջ կը գտնուի, մեծ մասով, ժողովրդի զաւակներու կրթութեան գործը։ Փոխանակ բնազանցական նիւթերով ունկնդիրներու ուղեղը խճողելու, թող ջանան չօշափելի խօսքերով բացատրել անոնց դաստիարակութեան սխալ ճամբան, որուն կը հետեւին իրենց զաւակներու կրթութիւնը ապահովելու համար։ Դեղի մնայ, վարժարաններու մէջ այդ կղերը լաւագոյն պիտի ընէր եթէ տղաները չստիպէր իրարու հետ անպատճառ Ֆրանսերէն խօսիլ. երբ ինքը դասարանի մէջ ժամանակ կը կորսնցնէ Թընանն ու Թէնը վար զարնելու, նախատելու, այնպիսի մտքերու առջեւ՝ որոնք այդ անուններ լսած են իբրեւ նշանաւոր փիլիսոփայի կամ գրագէտի անուն, առանց անոնց փիլիսոփայական տեսութիւններուն ու բնազանցական հայեացքներուն վրայ գաղափար կազմած ըլլալու։ Այո՛, ժամանակի անօգուտ ու նոյն իսկ չարաչար վատնում մ'է այս, որ տեսակ մը suggestion ի պէս ծառայէ հետաքրքրութիւն մը կարթնցնէ աշակերտին մէջ՝ գաղափարներ հետապնդելու։ Մենք կը սպասենք որ ամէն բանէ առաջ երկրին պարտաճանաչ քաղաքացի և ազգին ընտիր անդամներ պատրաստուի ամէն հայ տղայ և աղջիկ և ասոր համար լուրջ ու նպատակին ուղղուած դաստիարակութիւն մը անհրաժեշտ է։

Ձենք կարծեր որ հայ հռոմէական կղերի՝ — ըլլայ հոգեկան, ըլլայ նիւթական — շահերուն համաձայն ըլլան այս օտարոտի կրթութիւնն ու օտարանալու այս ձգտումը. Ընդհակառակ կը կարծենք որ այդ կղերի բարձրագոյն իշխանութիւնը, հայ հռոմէական պատրիարքութիւնը, կը փափաքի և կը ջանայ որ իր ժողովուրդը ամէն բանէ առաջ հայ մնայ. Ֆրանսացած կամ օտարացած հայ հռոմէական մը, ալ այդ ժողովրդին մէկ անդամը կազմելէ դադրած է. Մենք այս զգացումը և այս բացատրութիւնը տեսանք և լսեցինք նաեւ Վենետիկի և Վիեննայի հայրերուն քով՝ որոնցմէ շատերը, եպիսկոպոս թէ վարդապետ. կը պաշտօնավարեն այս պահուս գաւառներու մէջ։

Հոս առանց պատմական կէտերու վրայ ծանրանալու, մեր իրաւունքն է չեշտել սա պարագան թէ ասկէ քանի տարի առաջ հայ հռոմէականները աւելի լաւ կը խորհէին քան այսօր։ Անշուշտ այս խօսքերը ուղղուած են միայն անոնց — և որոնց թիւը դժբաղդաբար շատ է — որ օտարանալու ձգտում կը ցուցնեն։ Մենք կը ճանչնանք շատ մը հայ հռոմէական կղերականներ և ուսեալ անձեր, բազմաթիւ տիկիններ, որոնց զգացումները կրնանք յարգել կուտան ամէն հայու՝ ինչ դաւանութեան ալ պատկանի այն։

* * *

Փակենք այս տխուր էջը պզտիկ դէպք մը պատմելով. Մէկ երկու տարի առաջ երիտասարդ մը կը ներկայանայ բարձրաստիճան հայ հռոմէականի մը, և այն վարչութեան մէջ, որուն պետն է այդ անձը, գործ մը կը խնդրէ։ Նըշանաւոր հայը կը հարցնէ. Ինչ է անունդ. — Բօլ. — Է՛, մենք օտարազգիի գործ չենք կրնար տալ։ Երիտասարդը կակազելով. — Բայց կաթոլիկ եմ ես. — Ինչ ազգէ ես կը հարցնէ նորէն. — Հայ եմ. կը պատասխանէ երիտասարդը, անոր խոժոռ աչքերէն չանթահար. — Ուրեմն չըսե՞ս թէ անունս Պօղոս է։

Գ. Ա.

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Ելեկտրական վայրաշարժերը Թիւնէլներու ստորերկրեայ ճամբերու մէջ. — Նորվեկիոյ ջրվէժները. անոնց գործածութիւնը լոյսի եւ շարժումի համար. — Ելեկտրաշարժ նաւերը — Խարքոֆի հողային մագնիսական զօրութիւնը. հաւանական ենթադրութիւններ։

Առնենք մ'ի վեր Պալթիմոր-Օհիոյի (Միացեալ նահանգներ) գիծը իր ստորերկեայ մասին մէջ, փոխանակ սովորական վայրաշարժերու (լոքամոթիֆ) ելեկտրականներ կը գործածէ. այնպէս որ թիւնէլի բերանը գտնուող կայարանին մէջ շոգեշարժ վայրաշարժին՝ ելեքտրականը կը յաջորդէ և թիւնէլին միւս կողմի կայարանին մէջ ելեքտրականը կանջատուի, շոգեշարժը յաջորդելու համար։ Ճամբորդները շատ գոհ կը մնան — իրաւ ընդամէնը 6 քիլոմէթր ճամբայ է թիւնէլը. զոր ելեքտրական վայրաշարժը կը կտրէ այնքան արագութեամբ որուն հին մեքենագէտները չէին համար. ձակեր հանիլ — բայց հիմա՛ ազատած են այն սոսկալի ծխորքէն և մուխէն որ շոգեշարժ մեքենաներու անբաժան ընկերներն են։ Տարակոյս չկայ որ այս աջողութիւնը պիտի գրաւէ Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ անոնց ուշադրութիւնը որ աւելի երկար թիւնէլներէ ստիպուած են անցնիլ։ Մանաւանդ որ ելեքտրականութիւնը արտադրելու համար մեծ դժուարութիւններ ալ չկան այս պարագայի մէջ. որովհետեւ թիւնէլները սովորաբար լեռներու տակէն կանցնին, կարելի է մօտերը միշտ մէկէ աւելի ջրվէժիկներ գտնել ձրիաբար գործածելու համար զանոնք. միւնակ գործիներու հաստատութեան համար ծախքեր մ'ընելով։ Ելեքտրական այս վայրաշարժերը կըրնան աջողութեամբ գործածուիլ նաև հանքածուխի և ուրիշ մետաղային հանքերու ստորերկրեայ նրբանցքներու մէջ, հանքանիւթ բեռցուած սայլեր քաշելու համար, միայն թէ այդ հանքերը հրէղէն չպարունակեն։ Այս վայրաշարժերու շնորհիւ թիւնէլները հիանալի պայծառութեամբ կը լուսաւորուին միեւնոյն ատեն։

Նորվեկիա միակ երկիրն է որ կօգտուի բազմաթիւ ջրվէժներէ ու ջրթափերէ որոնցմէ ոմանք ձմեռ ատեն ալ չեն սառիր. բնակիչները ասոնց շնորհիւ ոչ միայն շարժման մէջ կը դնեն իրենց թրամվէյներն ու երկաթուղիները, այլ ձմեռուան խիստ կարճ օրերուն մէջ ուր արեւը հազիւ հազ կերեւի հորիզոնին վրայ՝ ելեքտրականութեամբ կը լուսաւորեն իրենց քաղաքներն ու մեծ գիւղերը։ Բայց ամառ, կեդրոնական կայարանները, որ ամբողջովին ծովեզերը գետեղուած են — որովհետեւ երկրին ներսերը գրեթէ անապատ է — երեսի վրայ կը թողուին անգործածելի։ Բնականաբար այն ատեն պիտի ուզէին ելեկտրականութիւնը նաւերու մէջ գործածել. լեցնելով այն ելեքտրական հաւաքիչները (accumulateur) որ այս գեղեցկաշէն ու թեթեւ նաւերուն փորին մէջը զետեղուած են։ Այս նաւերը որ կարծես թէ անտեսանելի հովէ մը կը մղուին, խորհրդաւոր ձեւով մը կը սահին նկարագեղ կապուտակ ջուրերու վրայէն, որոնց վրայ կը շողշողայ կէս գիշերուան արեւի բանաստեղծական շողերը։ Այս կերպով սքանչելի պտոյտներ կընեն, յիշեցնելով այն ծովային շրջագայութիւնները զոր երգեց Պայրըն։ Հոս Վենետիկի կոնտոլէները փոխուած են ելեքտրական պարիկի մը որ կարծես զբօսաշրջիկը կառաջնորդէ դէպի Օտէնի դրախտը։

Պրն. Մոռօ Խարքոֆի (Ռուսիա) շրջակաները տեղական երկրային ձգողութիւնը (attraction) չափած է։ Այս գիտունը ստուգած է որ խարքոֆի մէջ երեւցած արտաքոյ կարգի ձգողութեան կեդրոնը պզտիկ գեղ մ'է Օպաժամ անունով։ Այս տեղի հողին մագնիսական ուժը շատ կանցնի հիւսիսային կիսագնդի բեւեռային մագնիսական ուժէն։ Այս տարօրինակ պարագան բոլորովին անբացատրելի կը մնայ եթէ չընդունինք որ հոն, գեղի հողերուն տակ. մագնիսական երկաթի ահագին զանգուած մը կայ. ասի եթէ ստուգուի. զանձ մ'է զոր կարելի է ձեռք բերել հողը շատ խորունկ պեղելով։

Ինչպէ՞ս սակայն, թերեւս հարցնէք, ինչպէ՞ս եղած է որ մագնիսական երկաթի այդ ահագին զանգուածը եկած հո՛ն հողին տակը մտած է ! Այս մասին ամէնէն հաւանական բացատրութիւնը սա է. այդ մագնիսական երկաթի զանգուածը երկնաքարի (երկինքէն ինկած քար) կտոր մ'է որ անյիշատակ դարեր առաջ վար ինկեր և երկրաբանական խաւի մը մէջ մխրճուեր մնացեր է. յետոյ հարիւրաւոր դարեր յաջորդելով հողի նոր խաւերով ծածկուած է։ Սակայն պարզապէս ենթադրութեան մը վրայ յեցած՝ ըլլալ մեծամեծ ծախքերու զոհ բանալ խելք մը չէ, ուստի այս խնդիրը ուրիշ առթիւ քննենք հասկնալու համար թէ մինչեւ ո՞ր աստիճան հաւանականութիւն կայ։

ԹՌՈՒՑԻԿ ՆՕԹԵՐ

ՈՐԲԸ

Ազգանոցին պարարտութեանը վրայ ինքնին, անտէր, անտէրունչ ու անտարունչ բուսած նիհար սո՛ւնկ մը արդեօք, զոր ուրախ և անտարբեր անցորդը, անուշադրութեամբ կամ արհամարհանքով, կը կոխոտէ կանցնի։ — Արդեօք դաշտի անանուն ու տժգոյն ծաղի՞կ մը, ծլած բլրակի կանանչ կողեկին վրայ, որ աչքերէ ու սիրտերէ հեռու, իր տխուր մենակութեանը մէջ, կը վատնի ու կը հատնի աննշան, զրկուած արշալոյսի արբած թիթեռներուն խանդաղատալից համբոյրներէն, ու վերջալոյսի կէս նշոյլներուն տըրտում նուազումներուն մէջ մնաւորի՞կ։

Ո՞վ է որբը, ընկերութեան մէջ. — Մեր սովորական մտածումի ռամիկ դրութեննէն բաժնուելու ճիգ մ'ընելով, նկատած ունի՞ք բնաւ այն գիրքը, զոր ունի ան աշխարհի իրաւունքներուն մէջ։ Կը խորհի՞ք թէ անիկա ալ ըլլայ, իր ամբողջ աննշանութեան ու խեղճութեան մէջ, երկրի վրայ կենդանական գործարանաւորութեան ազնուագոյն արտայայտութեան, Մարդուն, մէկ զգայուն ու բաբախուն ծիլը, օրինաւոր ժառանգորդ բոլոր այն բարիքներուն՝ զոր վերապահած է մեզի գթոտ Մայր-Բնութիւնը։

Իր մայրիկը, որ զինքն իր լանջքին վըրայ պիտի տաքցնէր, իր հայրիկ, որ զինքն իր մկանուտ բազուկներովը կանգուն պիտի բռնէր հողին վրայ՝ Մահը՝ իր խաւառակուռ ու ոչինչով լեցուն գրկին մէջ առած տարած է անոնց երկուքն ալ։

Հէգ պզտիկ որբիկն հիմա մէկը չունի ուրեմն աշխարհի վրայ։ Անկարո՞ղ է պատառ մը հաց գտնելու. չե՞ կրնար ունենալ բաժին մը աշխատութեան մէջ՝ որ կեանքի փոխարէն պիտի վարձատրէր զինքը։ Կը ճանչնաք Տարուինն ու իր բնապատմական օրէնքը. «Կեանքի պայքար»ը սին պատրուակ մը չէ՝, ու Մալթուզի էքօնօմիքական պիտակը, փակցուած տկարին ու անօգնականին ճակտին, չէք կրնար պնդել թէ ներկայ ընկերութեան մէջ Որբին ճակատագիրը չըլլայ։

Թողո՞ւնք այն ատեն որ բնութիւնն իր սըբող պարտականութիւնը կատարէ, ու ցեղը մաքրէ բոլոր այդ մակաբոյծներէն, որոնք մեր հանգստեան ու քաղաքակըրթութեան կը վնասեն։

* * *

Տրամաբանութիւն և հաւաքաբանութիւն՝ ինչ սքանչելի գործիքներ, մեր քըմահաճ ու անարիւն ուղեղներուն հաճոյքի կողմերէն ծագում առած խորհրդածութիւնները սխոթէմաւորելու և դասակարգելու համար։ Բայց, սիրելի բարեկամ, մի՛ վստահիք անոնց, վասն զի, անոնք նոյն իսկ այս վայրկեանիս, կրնան դառնալ նաեւ ձեզի դէմ. ու իրենց անհարկու եզրակացութեան ճշմարտանմանութիւնն ու ճշմարտութիւնը կրնայ թեթեւ կարմրութիւններ բերել ձեր բարեսիրտ ու գըթոտ քաղցենիի փափուկ այտերուն վրայ։ Բայց դառնա՛նք նորէն մեր խնդրին։

Ուրեմն ի՞նչ է Որբը. — Ազգանոցին պարարտութեանը վրայ անտէրունչ բուսած սունկի կտո՞ր մը, զոր անցորդը կը կոխոտէ։ Կամ բլրակի կանաչ կողիկին վրայ ծլած անանուն ծաղի՞կ մը, զոր չենք նըշմարեր բնաւ։

Ոչ՛, կընդունինք թէ անիկայ ալ մենէ տարբեր բան մը չէ։ Ու մեկնելով լուրջ ինքնաճանաչութեան մը և անձնասիրութեան մը չուկէտէն, կրնանք մենք. զմեզ պարտաւորուած զգալ սիրելու հէգ պզտիկ որբիկը՝ որ մեր արիւնէն ու մեր մարմինէն է։

Իր մելամաղձոտ հոգին, զոր աշխարհի առանձնութիւնը կը դառնացնէ, իր վիրաւորուած, փափուկ և զգայուն սրտիկը, որ անպաշտպանութեան վիրաւորանքներուն տակ հեւալով կը բաբախէ, իր նայուածքին պճլտուն ճրագը, զոր որբի արցունքները նուաղեցուցած են, իր նիհար ու տժգոյն դէմքին աղաչաւոր լքումը, ասոնց ամէնը՝ գթութեան ու կարեկցութեան պէս բան մը կը թելադրեն մեզի։ Ինչո՞ւ սրտերնիս կուռենայ և աչքերնիս կարցունքոտին։ Հէ՛գ որբիկ, հայր ու մայր չունի ան, անիկա մէ՛կը չունի աշխարհի վրայ։ Անիկա գետնէն բուսած անպիտան սունկն է զոր կարհամարհեն ու կը կոխոտեն։ Ինչ, կարելի չէ՞ որ որդեգրենք զինքն ու ապրեցունենք. վասն զի, եթէ իրեն երեսը չնայինք՝ Մահը պիտի ժողվէ զինքը իր անսահման զամբիւղին մէջ։ Այո՛, որդեգրե՛նք զինքը։

* * *

Այս աղաղակը, գթութեան այս վշտաբեկ չեշտը չէ՞ որ ամէն կողմէն լսելի կըլլայ Որբին համար։ Զպիտի ըսեմ թէ նմանութեան օրէնքը, մեծ դեր ունենալով այս համայնական տխուր մեղեդիին մէջ, գթութիւնը, առնուած իրեն լուրջ ու զուտ այլասիրական հանգամանքներով, շա՛տ բան պիտի կորսնցնէ մեր բարեսիրտ հասարակութեան քով։ Բայց կայ խնդիր մը, և ամէնէն կարեւորը, ամէնէն նախակարգայինը, զոր Պ. Վահան Զարդարեան Մասիսի մէջ նկատեց արդէն։ Ինչ պիտի ընենք այդ որբերը, մեզի որդեգրելով զանոնք։ Այս բարերարութեան մէջ կրնա՞յ արդեօք տնտեսագիտական ու շահասիրական կէկէկ հաշիւ մըն ալ սղմուիլ։

— Անանկար անանկ Բէժէէ (*) մը հօգը կը քաշիմ օր, Երկըրի Բէժէի մը կըրցունելիքս ան զավալլըներուն մէկուն կը կերցնեմ տէ՝ պարի ան ալ երեսի վրայ մնացած չըլլար։ Կամ,

— Ես զաթէն աշկերտի մը պէտք ունիմ ուտելիքը հագնելիքն ինչ է ատ խեղճին. խերոս՝ մէկ հատ մը էս ար կառնիմ։ Եւ կամ.

— Տունս աղջկան մը պէտք ունի զաթէն, մէկ հատ մը էս ար կառնիմ տէ՝ հէմ խըզմէթս կանէ հէմ ար երեսի վրայ չի մնար։

(*). — Մօտակայ գեղէ մը տարեկան ամենաչնչին վճարումով վարձուած տան սպասաւոր, տղան, ծառան։

Ասիկ՞ ազուոր հաչիւ մը չէ միթէ. մանաւանդ տնտեսական այս տագնապի միջոցին։ Եւ ես, մեր քաղաքին վրայ մասնաւորապէս խօսելով, հակցած եմ ժողովրդի մէկ մասին այս տրամադրութիւնը, որ կրնայ յարմարիլ անտարակոյս բոլոր որդեգրել ուզող քաղաքներուն ալ։ Եթէ հաշուասէրութիւնը և մարդասիրութիւնը իրարու հետ կրնան հաշտուիլ՝ աղէկ. բայց գթութեան ու հաչիւի այս կրկին պարագան կը ներկայացնէ ա՛յնպիսի կծու երկսայրաբանութիւն մը, որուն ուժգին եզրակացութիւնը մեծ պղտիկութիւն է մեր քաղաքներուն համար՝ որ ապագայ երախտագիտութիւններ կերազեն այս գործին մէջ. Առանց խնդիրը մանրամասնօրէն քննելու, — բան մը՝ որ մեր հրապարակագիրներուն կը մնայ, — ես գիտել կուտամ անցողակի միայն քանի մը կէտեր, որոնց ետեւ ճշմարիտ յուսախաբութիւններ կը պահուըտին մեր խղճամիտ որբասէրներուն համար։

Այն որբը, զոր կը որդեգրենք, բնական է որ իրեն տղայութիւններուն դէմ մեր զայրոյթը գրգռելու հանգամանքներէն չի կրնար զերծ գտնուիլ ամէն պարագայի մէջ։ Այն ատեն՝ կը կարծէնք զինքը իբրեւ բէտ՞ նկատել, բայց պատրանք մըն է այդ, վասն զի, ամէն անգամ որ մեր գեղցի բէտին մեր կողմէն իր արժանապատուութիւնը վիրաւորուած զգայ, պիտի կրնայ մարդավարութեան դաս մը տալ մեզի, առնել քալելով իր ծնողքին քով։ Ամէն պարագայի մէջ, այդ բէտին, իրեն գիրքով, իր բարոյական մարդու արժանապատուութիւնը պահպանելու արտօնութիւնը կը վայելէ փախուստի միջոցով, զոր կրնայ գործադրել։ Մինչդեռ իբրեւ մեր բացարձակ իրաւունքը, մենք կրնանք յանդիմանել, ծեծել ու լացնել հէգ որբը. նոյն իսկ ապերա՛խտ անուանելով զինքը, որ, աշխարհի վրայ մէս մինակ, ճիտիկը ծուռ ու աչքերն արցունքով լեցուն, չան պէս աղաչաւոր ու քծնող նայուածքով մը պիտի պատասխանէ մեզի։ Մենք այն ատեն իրաւունք ունեցած պիտի ըլլանք իրեն մէջ մեռցնել.— Մարդը իր բնական ընդունակութիւններուն մէջ, և եթէ այդ ճշմարտապէս թշուառ արարածներուն հետ, սրտի տեսակէտով, հայրաբար ու մայրաբար վարուելու խիղճը, զանոնք ընտանիքին մէկ անդամն ընելու ազատամըտութիւնը պակսին մեզի, ես բնաւ յոյս չունիմ որ հաշիւի կարենանք առնել բարոյապէս մարդ մը մեռցնելու, անոր ապագան փճացնելու և անոր կեանքը սալայատակին վրայ թշուառութեան քաշքըշանք մը դարձնելու ոճրին ծանրութիւնը։ Ես կ'ըսեմ թէ աւելի լաւ է որ թողունք sélection naturelle (?) ի օրէնքին գործադրութիւնը՝ այս բնութենէն անիրաւուած արարածներուն վրայ, քան թէ զանոնք մեծցունենք՝ ապագայ երախտագիտութիւններ պատրաստելու միտքով ու անոնց մէջ կազմելով սորուկ, վախկոտ ու ծառայական հոգիներ՝ որոնք, վերջը, իրենց թշուառ կեանքովը մէկտեղ ընկերութեան ճշմարիտ մակաբոյծները պիտի ըլլային։

Այն ատեն, որբեր առաջարկելէ առաջ, անշահասէր ու զգուշաւոր մեծ գըթութեան այլասիրական արժէքը պէտք է սորվեցնել մեր պատուական քաղաքներուն։

Մալկարա Կ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Յոյն Բանակը

Հելլենական առաջապահ գունդերուն մէջ գտնուող Թոյմզի թղթակիցը մայիս 2 թուով հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտայ հելլէն բանակին Բէնիթէ Բիկատիայի փախուստին վրայ։ —Հելլէնք իրենց դիրքերը բռնած էին բարձրաւանդակի մը վրայ՝ որ կը գտնուէր Եաննայի գլխաւոր ճամբուն ձախ կողմը, և Բէնիթէ Բիկատիայի հին ճամբուն վրայ աջ կողմը. Հելլէնք իրենց այս բռնած դիրքը զօրացուցած չէին հակառակ այն յարձակումներուն զոր Ապրիլ 27ի չորեքշաբթին Թուրքերը կը մղէին չորս հազար հոգւով։ Բարձրաւանդակին վրայ 600 էվզոն կար միայն երկու թնդանօթով, և փոքրիկ լեռան վրայ երկու կտոր լեռան թնդանօթ, երկու վաշտ էվզոն, վաշտ մը հետեւակազօրք և գրեթէ երկու հարիւր կամաւոր։ Բոլոր այս զօրքերը տկարացած էին հնգօրեայ կռիւներէն և ծանր աշխատութիւններէն՝ զոր ստիպուած էին կրել շատ քիչ սնունդով մը։ Հելլէնք իրենց ետեւը ունէին 6500 մարդ. և 30 թնդանօթ Լուռ գիւղի մէջ։ Բայց առաջացած դիրքերէն շատ հեռու կը գտնուէին և չէին կրնար ժամանակին օգնել անոնց։ Ապրիլ 29ին, ժամը իրիկուան չորսը քառորդ անցած, բարձրաւանդակին աջ կողմին վրայ սարսափելի հրացանաձգութիւն մը սկսաւ և տեւեց մինչեւ ժամը 5։ Այս պահուս 6000 Թուրքեր հովիտէն անցան և մագլցին լեռն ի վեր, անտառներուն և քարաժայռերուն տակ ապաստանելով։ Սակայն ուեցան դիմանալ լեռան վրայ գտնուած զօրքերուն կրակին, այլ բարձրաւանդակին վրայ գտնուող զօրաց կրակին քիչ ենթակայ էին։ Լեռան դիրքերուն կրակը դադրեցաւ։ Թուրքերը կատարին վրայ երեւցան և հաստատուեցան հոն։ Բարձրաւանդակին դիրքն ալ պաշտպանելու բան չէր։ Ժամը հինգը քառորդ անցած, նահանջը կսկսէր։ Հելլէնք աղէկ կռուած էին, բայց անկարելի էր Թուրքաց ահաւոր կրակին դիմադրել։ Սակայն փոխանակ կանգ առնելու ամենէն մօտ դիրքին վրայ, ուր 1000 մարդ. և 8 թնդանօթ կը գտնուէին, նահանջը շարունակեց, Թուրքերը զանոնք կը հալածէին պոռալով կանչելով. այն 1000 մարդիկը և 8 թնդանօթներն ալ միւսներուն միացան նահանջելու համար։

Հելլէնք կը սկսէին խառն ի խուռն փախչիլ երբ գիշեր եղաւ. ժամը 9ին հասան Փուլմունդատէս, ուր այդ ամուր դիրքէն 3000 մարդիկ եկան ստուարացնել այդ արտասովոր փախուստը։ Գիւղացիներն ալ սարսափահար անոնց միացան, իրենց ստացուածքներն հետ առնելով։ Ճամբան ծածկուած էր ամէն տեսակ զօրքերով. մարդիկը միմիայն մտադիր էին դէպի Արթա մղուիլ, կարծես անդիմադրելի ոյժ մը կը քշէր զիրենք։ Սպաները բարեկարգութիւն պահպանելու անկարող, տըխուր դէմքով կը քալէին ամօ՛թահար և վշտահար։ Բանորուլայի մէջ՝ որ Պոձարիս գնդապետին բանակեղն և չորրորդ զօրաւոր դիրքն է, գնդապետները փորձեցին փախուստը կասեցնել։ Կարծեցին վայրկեան մը յաջողիլ, յետոյ կամաց կամաց զօրաց խումբեր դէպի Արթա դիմեցին և ընդհուպ ամբողջ բանակը անոնց հետեւեցաւ հեղեղի մը պէս թաւալելով։ Ծերեր, կիներ, մարդիկներ իրենց կռնակը կը կրէին ամենէն թանկագին առարկաները։ Ոչխարներ, այծեր իրենց կը հետեւէին, այնպէս որ երբ ճամբան նեղնար, բոլոր այս կենդանիները իրարու վրայ կը դիզուէին գոչիւններով, պոչիւններով և ոտանելով զիրար. Միւս կողմէ կը լսուէին որդեկորոյս ծնողաց, հայրակորոյս որդւոց ճիչերը, որ զիրար կը փնտռէին քանի մը կանթեղներու տկար լոյսով, մինչդեռ հեռուէն կը տեսնուէր իրենց բռնկած տուներուն չարաչուք նշոյլը՝ խեղճերուն յիշեցնելու համար թէ ամէն բան կորսնցուցած էին։ Ժամը երեքին, Արթա հասան՝ ուր հիմա կը գտնուին բոլոր զօրքերը և բոլոր փախստականները։

Յունաց Նոր Գիծը

Տէյլի Նիւզ հետեւեալը կը գրէ Յունաց նոր գիծին վրայ. Գահաժառանգին բանակը Ֆարսալան պարպելով հաստատուեցաւ այդ հին քաղաքին բարձանց վրայ։ Իր գիծերը կը տարածուին Ֆարսալի Ակրոպոլիսէն մինչեւ Տոմոքոս, Լամիայի ճամբուն վրայ. այսպէս գոցելին Օթրիս լեռներուն պատուարը և նահանջի գիծը՝ որ թոյլ տայ գահաժառանգին դէպ ի հարաւ երթալու, սակայն պայմանաւ որ ամբողջ Թեսալիան յաղթական բանակին ձեռքը ձգէ։ Տոմոքոս սքանչելի դիտանոց մ'է. իր դիրքը շատ ամուր և շատ դիւրին է պաշտպանելու համար։ Անկէց ամբողջ Թեսալիա աչքիդ առջեւ է։ Տոմոքոս վաղեմի Թաումակէն է։ Ճամբորդ մը Թէրմոպիլէէն և Սպերքիոսի հովտէն մեկնելով կանցնի խորունկ ձորերէ, յետոյ կուգան Օթրիս լեռներուն սարահարթերը։ Այս անհուն դարատափին ծայրը հասնելով, չկրնար զսպել հիացման աղաղակ մը։ Եւ իրացնէ զարմանալի համապատկեր մը կը ներկայանայ աչքերուն։ Երբ արեւը՝ Փասխալարի լեռան ձորերէն դուրս ելնելով հորիզոնին շողերը լուծէ, Օթրիս լեռներուն պատուարէն մինչեւ սահմանագլուխ, 20 փարսախ հեռաւորութեան մը վրայ ուղիղ գծով անսահման քարտէս մը կը բոլորուի աչքի առջեւ. Պինտոսի, Կամբունեան լեռանց, Ողիմպոսի և Ոսսայի սեւ պատուարներուն մէջտեղ կը տարածուին Թեսալիոյ ընդարձակ դաշտագետինները։ Արեւելեան հովտէն Լարիսայի ծայրերը միայն կ'երեւին, այլ արեւմտեան հովտէն եզական պայծառութեամբ մը կորոշուին Ֆարսալա, Ֆարտիձա և Թաւհոլա։ Ամգին անդին դաշտավայրին գորշ տարածքին վրայ կանաչ արատներ կը ցուցնեն գիւղակները. իսկ սպիտակ գիծերը կը նշանակեն հեղեղներ։ Հիւսիս-արեւմտեան անկիւնին մէջ դուրս կը ցցուին Մեթէօրներուն քարաժայռերը։ Տոմոքոս շատ բարձր բլուրի մը կատարներուն վրայ նստած է. կեդրոնական հրապարակին չուրջ՝ որ տօնավաճառի օրեր ոգեւորութիւն մ'ունի փայլուն տարազներով կէտկիտուած, կ'ելլեն ու կ'իջնեն յունական հին թաղին սալայատակ փողոցները։

Պետութեանց Միջամտութիւնը

Անգլիական խորհրդարանին մէջ Մ. Քըրզըն յայտարարեց թէ Թուրքօ-հելլէն խնդրոյն համար տեսութեանց փոխանակութիւն մը կըլլայ զանազան դահլիճներուն մէջ։ Բանակցութեանց բնութեան վրայ չկրնար բան մը հաղորդել։ Տէրութիւնք լըջօրէն պատերազմին վերջանալուն կը փափաքին, բայց միջնորդութեան մը յաջողութեան առաջին պայմանն այն է որ կռուողները ապացուցանեն թէ պատրաստ են ընդունելու զայն։ Աթէնքի Թոյմզի թղթակիցը կիմանայ թէ նախարարապետ Մ. Րալլի հելլէնասէր պետութեանց միջամտութիւնը պիտի խնդրէ։ Նէօյէ Ֆրայէ Բրէսէ կըսէ թէ անցեալ շաբթու երկու առաջարկութիւններ բանաձեւեցան։ Առաջինը Լորտ Սալզպրիէ կը բղխէր և նպատակ ունէր Բարիզի մէջ դեսպանաժողով մը գումարել։ Այս առաջարկութիւնը մերժուեցաւ։ Երկրորդ առաջարկութեան իմաստը սա է թէ 1830ի դաշնադրութեան երաշխաւոր պետութիւնները՝ Անգլիա, Ռուսիա և Ֆրանսա, միջնորդութեան նախաձեռնարկ ըլլան. այս առաջարկութիւնը մերժեց Ռուսիա, դիտելով թէ միջնորդութիւնը պէտք է ըլլայ վեց մեծ տէրութեանց կողմէ, և այն ատեն միայն՝ երբ Յունաստան խնդրէ անոնց միջամտութիւնը։ Պեռլինի Բէօրզէն կըսէ թէ եւրոպական պետութիւնք պիտի միջամտեն՝ երբ հելլէն զօրքերը Կրետէէն ետ կանչուին։ Այդ զօրքերուն հրամանատարը փոխելով, Յունաստան թող չյուսայ թէ տէրութիւնք իրենց դիրքը պիտի փոխեն։ Բարիզի քաղաքական շրջանակներուն մէջ տէրութեանց միջամտութիւնը մօտալուտ կը համարուի։ Առ այժմ Յունաստան Տէրութեանց կոչում ըրած չէ, բայց կը կարծուի թէ Ժորժ թագաւոր միջնորդութիւն պիտի խնդրէ։ Հաւաստի կը ծանուցանեն թէ Մ. Րալլի Աթէնքի իտալական ներկայացուցչին հարցուցած է թէ Իտալիա ի՞նչ դիրք պիտի բռնէ՝ երբ Յունաստան իր միջամտութիւնը խնդրէ։ Ս. Պետերսպուրկի քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը նկատուի թէ պետութեանց միջամտութիւնը մօտալուտ չէ, վասն զի Յունաստան ընդդիմութիւնը չարունակել կուզէ։ Ուստի պետութիւնք պիտի սպասեն, քանի որ կրետական խնդրոյն նորագոյն յուզում մը կրնայ դըժուարին կացութիւն մը ստեղծել։ Ուրեմն կերեւի թէ Եւրոպա դեռ կռուոյն հանդիսատես պիտի մնայ, մինչեւ որ Յունաստան ամէն յոյսէ հրաժարելով պետութեանց միջամտութիւնը խնդրէ։

Կրետէ

Թայմզ, Վասոս զօրավարին ետ կանչուելուն վրայ խօսելով կըսէ թէ Ռալլի դահլիճին իմաստուն որոշումն է այս, և կը յուսայ թէ Յունաստան կոչում պիտի ընէ պետութեանց միջնորդութեան։ — Ծովակալք կիրակի տեսակցութիւն մ'ունեցան ապստամբապետներուն հետ առաջին անգամ Հանիայի մէջ։ Բանէվարօ ծովակալ երեքշաբթի այցելեց Ռէթիմնօ՝ ուր ընդունուեցաւ Ռուս ծովակալէն։ Թուրք և Ռուս պահնորդները աչքէ անցուց։

Յունաստան

Ներքին և պատերազմական գործոց նախարարները կը յայտարարեն թէ գահաժառանգ իշխանը նահանջին մէջ ամենէն քիչ յանցաւորն է։ Լարիսայի մէջ գումարուած պատերազմական մեծ ժողովը որոշեց այդ քաղքին պարպումը։ Գահաժառանգ իշխանը նախարարներուն յայտարարութիւն մը ներկայացուց՝ բարձրաստիճան սպաներէն ստորագրուած, որով կը հաստատուի թէ սահմանագլխին վրայ կռուիլ անհնար էր։ Նախարարները կը կարծեն թէ բանակը պիտի կրնայ ինքզինքը պահել պաշտպանողականի վրայ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 5.—Ս. Պետերսպուրկէն վաւերական աղբիւրէ կիմացնեն թէ Մուրավիէվ կոմս նախընթաց օր հեռագիր մ'ուղղեց Աթէնքի ռուսական ներկայացուցիչ Մ. Օնուի՝ որով Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը կըսէ թէ Ռուսիոյ "կառավարութիւնը պատրաստ է, այն պարագային՝ երբ յոյն դահլիճը խնդրէ, միջնորդութիւն մը փորձել կռուողներուն մէջ միւս Մեծ Պետութեանց հետ համաձայն։ Մեծ Տէրութեանց մօտ գտնուող ռուսական ներկայացուցիչները երէկ կառավարութեանց հաղորդեցին այդ հեռագրին բովանդակութիւնը։ Կը հաւաստուի թէ Պետութիւնք իրենց հաւանութիւնը յայտնեցին Ռուսիոյ առաջարկութեան։

ԲԱՐԻԶ, 6 Մայիս. — Աժանս Հավաս կըսէ թէ Մուրավիէվ կոմս Աթէնքի ռուսական ներկայացուցչին հեռագիր մը ղրկած է. Վերապահութեամբ կուտանք Աթէնքէն եկած լուրերը՝ որ կըսեն թէ վաւերական շրջանակները կը հաստատեն թէ պետութիւնք սկսած են միջոցներ ձեռք առնել միջնորդութեան մը համար։ Ֆրանսայի, Ռուսիոյ, Անգլիոյ և Իտալիոյ ներկայացուցիչները հրահանգ ընդունեցին ի-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍ»Ի (36)

ԱԼԻՍԻ ՍԻՐԱՀԱՐԸ

ԿԶԱՎԻԷ ՏԸ ՄՈՆԹԷՊԷՆ

—Պէ՞տք է ձեզի յիշեցնել, տիկին կոմսուհի, թէ այդ պաշտօնական զեկուցումները ամենափոքր չարիք մ'անգամ չեն կըրնար հասցնել մէկու մը։ Մենք բարոյական մարդիկ ենք, հաւատացէք, և չպիտի փորձենք բնաւ վտանգել ձեր հայրենասիրութիւնը՝ որուն վրայ չենք տարակուսիր։ Խըղճահարութիւն մը բնական՝ նոյն իսկ օրինաւոր պիտի ըլլար, եթէ ձեզի եղած առաջարկութիւնը Ֆրանսայի թշնամի կամ նախանձոտ ազգի մը կողմէ ըլլար։ Բայց ասանկ չէ։ Գերմանիա ընդհանրապէս, և Բրուսիա մասնաւորապէս, ձեր հայրենիքին համար կը զգան համակրութիւն մը ոչ նուազ ուժգին որքան անկեղծ։ Անոր համար ունինք թէ՛ հիացում և թէ՛ սէր, և մեր ամենաբարձր փառասիրութիւնն է անոր նմանիլ փայլուն կողմերով։ Ահա ինչ որ Ն. Վսեմութիւնը պաշտօն տուած է ինծի ըսել ձեզ, և ինչ որ սաստիկ իրեն կը վերապահէ կրկնել ձեզ անձամբ... Զիս շատ երջանիկ պիտի ընէք՝ արտօնելով զիս ձեր կողմէ Ն. Վսեմութեան հաղորդելու՝ իր հօս հասնելու պահուն նպաստաւոր պատասխան մը։ Կրնա՞մ ըսել այսպէս։

Տիկին տը Նանսէյ գլուխն երերցուց։

—Ձեր առաջարկութիւնը հրապուրիչ է, կը խոստովանիմ, տէր պարոն, յարեց նէ, ա՛յնքան հրապուրիչ որ նոյն իսկ նեղութիւն կը պատճառէ ինծի...

—Կը համարձակիմ սակայն յուսալ թէ չպիտի մերժէք զայն...

—Ոչ կը մերժեմ ոչ կ'ընդունիմ... Կուզեմ մտածել...

—Ճիշդ է... Ես արդէն կատարելապէս ապահով եմ ձեր խորհրդածութեան արդիւնքին վրայ... Այնչափ խելացի կին էք որ երկար ատեն չպիտի վարանիք...

—Թերեւս, մրմնջեց Պլանշ ժպտելով։

—Պատիւ պիտի ունենամ ձեզմէ հրաժեշտ խնդրելու, տիկին կոմսուհի, ըսաւ Հէր ֆոն Հէռձոկ ոտքի ելնելով, և պատիւ պիտի ունենամ ձեր հրամաններուն սպասելու՝ դարձեալ ձեր առջեւ ներկայանալու համար... Ահա պանդոկին հասցէն ուր իջած եմ, աւելցուց թէյին ափսէին վրայ քարտէս մը դնելով։ Տիկին կոմսուհիին կողմէ եղած ամէն զեկուցում զիս հոն պատրաստ պիտի գտնէ, իր ոտքերուն առջեւ դնելու համար անձնանուիրութիւնս և յարգանքս։

Կարճահասակ Բրուսիացին երեք անկիւնով բարեւ մը տուաւ՝ որուն գաղտնիքն ինք գիտէր միայն, յարգանօք և յաղթապանծ դէմքով համբուրեց Պլանշին ձեռքը, ճախարակի պէս դարձաւ իր բարձր գարշապարներուն վրայ աշխարհահռչակ քալուածքով մը և մեկնեցաւ սրահէն։

Իր մեկնումին վրայ դեռ վայրկեան մ'անցած չէր, Տիկին տը Նանսէյ նշմարեց որ կանխամտածուած մոռացումով, կարասիի մը վրայ թողած էր արեւելքի կաշիով աղուոր թղթապանակ մը, բոսորագոյն անկիւններով և ճարմանդներով։ Ճիշդ կնոջ թղթապանակ մը։

Բացաւ զայն։ Պէրլինի պանքային վերաբերեալ նորնոր գեղեցիկ պանքնոթներով կը պարունակէր հազար թալէրի, այսինքն չորս հազար ֆրանքի գումար մը։

—Այս փախը կ'ընդունիմ, ըսաւ ինքն իրեն դեռատի կինը։ Այս դրամին կէսով շատ բան կրնամ շահիլ։ Բնազդումը կազդարարէ ինծի թէ բաղդս պիտի դառնայ, և ըրած շահս պիտի վճարեմ այդ Գերմանին որ ճշմարտապէս տարփատենչիկ մարդ մ'է...

Ի՜նչ բանի կապուած են կենդանի արարածներուն ճակատագիրը, և վիպասաններուն՝ ներքին կեանքի ա՛յդ պատմագիրներուն վէպերը։

Այն պահուն երբ Տիկին տը Նանսէյ, ժամ մ'առաջ, կը մեկնէր խօսակցութեան սրահէն, ինք իր որոշումը տուած էր բացարձակապէս։ Այլ եւս անմիջական միջոցներ չունենալով ապրելու համար, ապագային մէջ լուսաւոր կէտ մը չտեսնելով և չուզելով իր գեղեցկութեան արհեստը բանիլ, որոշած էր մեռնիլ։

Եթէ չպատահէր Հէռ պարոն ֆոն Հէռձոկ՝ որ անոր ձեռքէն խլեց լաւտանումին սրուակը և փշրեց զայն սալայատակին վրայ, հետեւեալ օրը Պլանշին դիակը պիտի գըտնուէր, արդէն մահուանէն երկթացած և թոյնէն կապուտցած։

Այն ատեն ամէն բան կը փոխուէր։

Անձնասպանութեան լուրը՝ Պատէնի թերթերուն մէջ հրատարակուելով և բարիզեան թերթերէն արտատպուելով, կը հասնէր մինչեւ Բոլ տը Նանսէյի ականջը, և ապա կը թողուր զայն...

Կը կարգուէր Ալիսին հետ, երջանիկ կապրէր անոր մօտ. մեր դրած տասը այլ եւս հանգոյցի լուծում չէր ունենար, և Մարգարիտի վրէժը կէս մը կը լուծուէր Պլանշի մահով, որ անոր սպաննողներէն մին և թերեւս ամենէն յանցապարտն եղած էր...

Նախախնամութիւնը՝ որ կուզէ ամէն բան վճարուած տեսնել, ուրիշ կերպ վճռած էր։

Շատ լուրջ և շատ անկեղծ կերպով կոմսուհին կը վարանէր պարոն տը Հէռձոկի ա՛յնքան անակնկալ և ա՛յնքան փայլուն առաջարկութեան հանդէպ։

Պլանշ ի բնէ անկեղծ հաւատարմութեան զգացմունք մ'ունէր, բաց ի այն ցաւէն՝ զոր կզգար՝ իր սիրտը վիրաւորուած և իր սէրը մատնուած տեսնելով Բոլի կողմէն Վիլ-տ'Ավրայի դղեակին գլխէն և արբշիռ գիշերներէն վերջ։

Բրուսիացին սոփեստութիւնները բոլորովին չէին կրցած համոզել զինքը։ Իր սրահին մէջ խօսուածներուն վրայ պետական մարդուն շատ սուղ գնուած զեկուցումներ ուղղելու աշխատութիւնը՝ շարունակ իրեն համար կը զուգաւորուէր լրտեսութեան գաղափարին։

Պատուոյ Լեգէոնի հրամանատար ֆրանսացի գնդապետի մը աղջիկն ըլլալով՝ Գերման վսեմաշուքի մը թոշակաւորն ըլլալու մտածումը իր մէջ զայրոյթ մը կը պատճառէր։

Սակայն կզգար թէ վերջ ի վերջոյ իր գիտակցութեան հետ իրաւախոհ պիտի ըլլար, եթէ ուրիշ լուսաւոր ճամբայ մը չգըծուէր իր սեւ հորիզոնին մէջ։ Շատ դիւրաւ մարդ անձնասպանութեան գաղափարին ետ չդառնար, երբ անակնկալ պարագայ մը անկից խոտորցուցած ըլլայ։

Երբ մարդ կամաւ մահուան ա՛յնքան մօտիկը գտնուած ըլլայ, մահը վախ կազդէ ամենէն յանդուգներուն անգամ։

Հետեւեալ օրը Պատէն քաղաքը եթէ ոչ ուրախութեան գոնէ մեծ իրարանցումի մէջ էր։ Հասարակաց հաստատութիւնները և Գերմաններուն բնակած շատ տուները դրօշներով զարդարուած էին։

(Շարունակելի)

բնոց առաջարկութիւններն ընելու համար ի մօտոյ հրահանգներ կսպասուին Աւստրօ-Հունգարիոյ և Գերմանիոյ ներկայացուցիչներուն համար։

— Սմոլէնսքի գնդապետ իր բանակին գլուխն անցած Վէլէսթինօ կը մնայ Վոլօն պաշտպանելու համար։

— Աթէնքէն կը հեռագրուի թէ Ամիլկար Չիբրիանի՝ անկարգութեան հեղինակ ճանչցուելով՝ ձերբակալուեցաւ և Յունաստանէն արտաքսուեցաւ։

— Թրքաց կողմէ Ֆարսալայի (Չաթալճա) առման առաջին լուրը հօս եկաւ կէսօրին. Յուզումը չատցաւ՝ ցորչափ մանրամասնութիւնները հրատարակուեցան։ Ժողովուրդը բարկութենէն խենդ կտրած է. Սակայն ո և է անկարգութիւն չկայ։

— Ամէն բան ժամ թագաւորէն և Ռալլիի նախարարութենէն կախում ունի, քանի որ Ռուսիա Յունաստանի առաջարկութեան կսպասէ միջնորդելու համար։

— Հանրապետութեան նախագահը և Ֆրանսուա-Ժոզէֆ կայսրը համակրական հեռագրեր փոխանակեցին Շուէյցին աղէտքին առթիւ։ Բազմաթիւ ցաւակցական հեռագրեր կը հասնին չարունակ։ Զօրավար Միւնիէ իր առած վէրքերէն մեռաւ։ Աւստուն եղած հաշիւներուն համեմատ մեռելոց թիւը 120 ի կը բարձրանայ։ 101 զոհերուն դիակները ճանչցուեցան, որոնց մէջ կան դքս. կոմսուհի տը Պանվալ, Պառոնուհի տը Ս. Տիտիէ, Հօտքիէ սեղանաւորին կինն ու աղջիկը։ Հիւանդանոցներուն մէջ 180 վիրաւորներ կը գտնուին։

— Ամէն կողմէ ցաւակցական հեռագրեր կը դիզուին Էլիզէի մէջ։ Նոթր-Տամի արարողութիւնը մեծաշուք պիտի ըլլայ։ Զոհերուն գրեթէ կատարեալ ցանկը հօս տասուած է։ 200 ը կանցնի։ Մուրավիէվ կոմս հեռագրեց Մ. Հանոթոյի։ Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանը այցելութիւն տուաւ Սոֆիայի Ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոսին, իր ցաւակցական զգացումները Ֆրանսական կառավարութեան հաղորդել տալու համար։

— Ամբողջ չորեքշաբթի օր տեւող կռիւներու չարքէ մը վերջ, Հէլլէնք իրենց նահանջի գիծը վտանգի մէջ տեսնելով օսմանեան զօրաց չարժումէն, գիշերանց թողուցին Ֆարսալան և Տոմոքոսի ամուր լեռներուն վրայ դարձան, ուրկէց կրնան հաղորդակցիլ ծովուն հետ Վոլոյի ծովախորշէն Հալմիրոսի կողմէն և Լամիայի ճամբով Զէյթունի ծովախորշէն։ Թուրքերը այս առաւօտ հինգշաբթի Ֆարսալան գրաւեցին։ Հոն կը գտնուին վեց օսմանեան զօրաբանակներ (60000 հոգի)։

— Աթէնքէն կը հեռագրուի թէ Կոստանդին գահաժառանգ իշխանը օժանդակ զօրքեր կը պահանջէ։

— Օսմանեան զօրքերը կարեւոր կէտեր կը բռնեն։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Սալզպըրի ճառ մ՚ար տասանելով ըսաւ թէ Թուրքօ-Հելլէն պատերազմին վերաբերեալ բոլոր երկիւղները վերջնականապէս հեռացած են։ Եւրոպական խաղաղութիւնը լաւագոյն խարիսխի վրայ հաստատուած է. բոլորովին տեղական կռիւներ կրնան ըլլալ, եթէ անոնք ալ ըլլան։ Ապագային համար լաւագոյն յոյս կայ, առաւել քան երբեք լաւագոյն վերջին պահուն։ Հարաւային Ափրիկէի մէջ դժուարութիւններ կը ծագին, վասն զի Անգլիա կը յարգէ գոյութիւն ունեցող դաշնագրութիւնները։

Ս. ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Կէսպաշտօնական կրթժղթերն կը ծանուցանէ թէ Վիլհէլմ կայսր Ս. Պետրսպուրկ պիտի հասնի յուլիսի վերջերը։

ՍՈՖԻԱ.— Ֆրանսական կառավարութիւնը իմացուց պուլկար կառավարութեան թէ ասկից վերջը պուլկարական արժէթուղթերը պաշտօնական պիտի բռնուին Բարիզի Սակարանին մէջ։

ԱԹԷՆՔ.— Կառավարութիւնը բանակցութեան մտաւ ծովակալներուն հետ Կրետէ դրկելու համար նաւ մը, որպէս զի Աթէնք բերեն Վասոս գնդապետը և ուրիշ կոչուած հելլէն սպաները։

—Պատերազմական և ներքին գործոց նախարարները Ֆարսալայէն դառնալով յայտարարեցին թէ Ֆարսալայի բանակը 23,000 մարդ կը պարունակէ։

ՎՈԼՕ.—15,000 Հելլէնք Ֆարսալի հարաւային կողմը Տոմոքոսի վրայ դարձան։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիական կառավարութիւնն իր հաւանութիւնը տուաւ՝ որպէս զի սպանիական պանքան ճիւղ մը հաստատէ Բարիզ։

ՉԷԹԻՆԵԷ.—Երէկ իշխանական հօցկերոյթին մէջ Աղեքսանդր թագաւոր և Նիքոլա իշխան անկեղծ բարեկամութեամբ մը բաժակաճառեր փոխանակեցին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Իգտամ ի թղթակիցը մայիս 6 թուականաւ Վէլէսթինոյէն կը հեռագրէ.

«Վէլէսթինօ կը գտնուիմ։ Երկու ամրոց հոս գրաւուեցաւ։ Ֆարսալայէն մեկնող կայս. բանակը չոգեկառով անցաւ Եաքբովլը գիւղն և Զընարը տէրէսին»։

— Թուրք թերթ մը կըսէ թէ Պուտաբէշթի Հունգարացի երեսելիները շնորհաւորած են օսմ. կառավարութիւնը իր տարած յաղթութեանց համար։

— Այսօր Գերմանիոյ Կարմիր Խաչի ընկերութեան դրկած բժիշկները, վիրաբոյժները և հիւանդապահներն մայրաքաղաքս կըսպասուին։ Ասոնք Պէշիկթաշի կողմերը գտնուող դարմանատուներուն մէջ պիտի հաստատուին։

—Թուրք թերթերը կըսեն թէ Վիէննայի գործարանատէր մը առաջարկած է օսմ. կառավարութեան դարմանատուներուն ձրի դեղ տալ։

—Կայս. կառավարութեան հաշւոյն համար գնուած 70 ձիերն նախընթաց օր Ռուսիայէն մայրաքաղաքս եկան և յանձնուեցան Սպարապետի Դրան։

—Իգտամ կը տեղեկանայ թէ մի քանի Հունգարացի բժիշկներ, որոց գլուխն է Բրոֆէսօր Իգիտոր, խնդրած են օսմ. կառավարութենէն որպէս զի թոյլ տայ իրենց Ելասոնիա երթալով վիրաւորեալները դարմանելու։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն այսօր Խասգիւղի Ս. Ստեփանոս եկեղեցւոյն կառուցման տարեդարձին առթիւ Պատարագ կը մատուցանէ յիշեալ եկեղեցւոյն մէջ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Քաղ. Ժողովը երէկ գումարուելով Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և Ատենապետութեամբ Ստեփան փաշա Ասլանեանի, զբաղեցաւ յարաբերական խնդիրներով։

Նկատողութեան առաւ գաւառացի կարօտելոց խնդիրն և որբերն Հիւանդանոցի յարմարաւոր շէնքերէն միոյն մէջ պատսպարելու համար խորհրդակցութիւններ կատարեց։

Ժողովը Տիգրան էֆէնտի Եուսուֆեանը փոխ ատենապետ կարգեց Ստեփան փաշա Ասլանեանի տեղ, որ օդափոխութեան համար Պրուսա պիտի երթայ։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը Կրօն. Ժողովոյ վերջին նիստին ներկայացուց Ս. Էջմիածնայ Հայրապետէն ղրկած ատենադպրութեան մէկ գիրն, որով Ն. Օծութիւնը լուծեալ կը հրատարակէ Գարեգին Նշանեան անուն անձին և իր կնոջ ամուսնութիւնը։

Վերոյիշեալ Գարեգին Նշանեանը 1896ին Մ. ջիկեան Մարի անուն աղջկան մը հետ Աթէնք կերթայ և հոն երկուքնին մէկ օրթոտոքս կրօնքն ընդունելով կը պսակուին։

Գարեգինի նախորդ կինը, Մարի Սուլուխանեան Պատրիարքարանի միջոցաւ Էջմիածին կը դիմէ, ուրկէ պատասխան կուտանայ թէ ամուսնութիւնը լուծուած է։

Թիֆլիսի նախկին առաջնորդական տեղապահ Շահպազեան Տ. Յակոբոս վարդապետ, որ վերջերս կայս. Ներման արժանացաւ և այժմ Հալէպի առաջնորդութիւնը կը գտնուի, հեռագրաւ յայտնած է Պատրիարքարանին թէ Պոլիս գալու համար ճամբայ ելած է։

Մոսկուա բնակող հարուստ հայ մը Պրն. Ճանչեֆ 2000 ֆր. ղրկած է հոս ռուսական դեսպանատունը Կ. Պոլսոյ և գաւառաց հայ կարօտեալներու բաժնելու համար։ Այս գումէն 1500 ֆր. յանձնուած է Ազգ. Պատրիարքարանի հետեւեալ կերպով բաժնելու պայմանաւ, 1000 ֆր.ը գաւառներու աղքատներուն և 500ը հօս տեղի աղքատներուն։ Դեսպանատունը մնացորդ 500 ֆրանքին 250ը յանձնած է Բերայի Թաղ. Խորհրդին թաղին աղքատներուն համար և 250ն ալ Բերայի Աղքատախնամին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տնտես. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Պէյլէրպէյի Ս. Հախիախեանց եկեղեցւոյ հնգամեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցն, 1892 Յունուար 1 է 1896 Դեկտեմբերի վերջ, ըստ օրինի Տնտես. Խորհրդոյ ներկայացուած և անոր յար եւ նման մի օրինակն կախուած է յիշեալ Ս. Եկեղեցւոյ բակն ի տես թաղեցւոց։

Տնտես. Խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ յիշեալ թաղի Պատ. ազգայնոց որ նոյն հաշուեցոյցին վրայ եթէ որ եւ է բողոք կամ դիտողութիւն ունին, թուականէս մինչեւ 21 օր պայմանաժամու մէջ գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտես. Խորհրդոյ։

Որոշեալ պայմանաժամին լրումէն յետոյ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ։ (Կնք)

Իզմիրէն կը գրեն մեզի.

Յառաջիկայ կիւրակէ քաղաքիս մէջ Թաղ. Խորհրդոյ նոր ընտրութիւն պիտի կատարուի։

Ընտրելեաց եռապատիկ ցանկը ըստ օրինի ընտրողական ժողովոյ մը կողմէ պատրաստուած եւ կախուած է եկեղեցւոյ բակը։ Ցանկին առաջին եօթն անուններն առնուած են այն անձերէ որ քանիցս ընտրութեանց առեն քուէ չահած, բայց չեն ընդունուած. երկրորդ եօթը կը կազմեն այն անձանց անունները, զոր ժողովուրդը չպիտի ուզէ ընտրել իբրեւ տակաւին նորհասներ։ Այս հաշուով կը մնայ միայն եօթը հոգի, որոնք ընտրողական ժողովի բուն ընտրելիներն են, և որոնք անպատճառ պիտի ընտրուին։

Պէտք կզգամ յայտնել թէ ժողովուրդն այսօրինակ ցանկի մը երեւալուն չէր սպասեր. այլ կը պահանջէր որ հոն գրուած ամէն անհատ իրաւցնէ ընտրուելու հանգամանք ունենայ, և արժանիք չահած ըլլայ ժողովրդեան մէջ։

Թէև ժողովրդին կը մնայ իր օգուտը անձամբ խորհիլ. բայց իբրեւ քաղաքացի կը յորդորեմ որ երկու եղանակ կայ, կատարուելիք ընտրութիւնը արդիւնաւոր ընելու համար։

Եթէ ուզէ այդ ցանկէն ընտրողականին որոշած մարդիկը ընտրել, բաւ է նախորդ Թաղ. Խորհուրդը կընտրէ մէկ երկու անձի յաւելումով. ու այսպէս կը համակերպի ընտրողականին ընտրութեան։

Եթէ ուզէ բոլորովին ցանկէն դուրս ելնել, կրնայ ընտրել նոր մարդիկ որ յոգնած չըլլալով աւելի օգտակար կրնան ըլլալ։

Այս երկու եղանակներն ալ ժողովրդի առջեւ կը դնենք, թող խորհի իր օգուտը և այնպէս ընէ։

Մեր թղթակիցը

Էտիրնէէն մեզի կիմացնէ թէ Առաջնորդի մասին լրագիրներու մէջ յուզուած խնդիրները աւելի թղթակիցներուն անձնական մտածումներն են, քան ժողովրդի։ Թէ ժողովուրդն իսկապէս դժգոհութիւն չէ յայտնած մինչեւ հիմա առաջնորդարանը վարող եկեղեցականէն. թէ չատ մը խծբծանքներ անհատական կարծիքներու և մտածութեանց արդիւնք են։

Սամսոնէն մեզի գրուած նամակէ մը կիմանանք թէ հոն Մանկապարտէզ մը բացուած է, թէ տեղացի տիկիններ խորհուրդ ըրած են գործին աւելի կարեւորութիւն և զարկ տալու համար մասնաւոր Մանկապարտէզ մը հաստատել և ասոր համար Պոլսէն Մանկապարտէզի վարժուհի ուզած են։ Կը շնորհաւորենք տիկիններու այս ձեռնարկը, որ մեծ բարիք մը պիտի լինի Սամսոնցի հայ մանուկներուն։ Մենք մօտերս աւելի մանրամասն ծանօթութիւններ կը սպասենք այդ գործին վրայով։

Տարագրելոց Յանձնաժողովոյ գործառնութեանց վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնները հաղորդուած են մեզ.

Ա.—1896 Դեկտ. 15 էն յորում կսկսի Յանձնաժողովոյ պաշտօնավարութիւնը, ցայսօր 600 ի չափ խնդրագիրք մատուցուած են Յանձնաժողովոյ. խնդրամատոյցք են բեռնակիրներ, արհեստաւորներ սենեկապետներ, տան և փռառատան սպասաւորներ, Սոյն խնդրագրերէն 200 ը գործադրուած և վերջացած են, 100 ը կիսով չափ աւարտած են, իսկ մնացեալք հետզհետէ պիտի նայուին։ Աւարտեալ խնդրագիրներու 80ին միայն դրամ գանձուած է, 100 ի չափ խնդրագրերու վերաբերող գործոց փոքր մասէն միայն գոյք անցած են, հետեւաբար անոնց համար եղած աշխատութիւնք, դրամական զոհողութիւնք և ժամանակի կորուստ ի զուր վատնուած են։ Յանձնաժողովոյ ձեռամբ ցարդ գանձուած է 600 ոսկի, որ տէրերուն ղրկուած է եւ հետզհետէ կը ղրկուի։ Սոյն դրամը և գոյքերը ձեռք բերելու համար Յանձնաժողովը ծախսած է 70 ոսկի։

Բ.—Տարագրելոց մասին [illegible] Պատրիարքարան խնդրագրեր [illegible] Թուոյ առաւելութեան Սեբաստիա, Բալու, Կեսարիա, Բղի, Արաբկիր, Բաղէշ, Մուշ, Խարբերդ, Ակն, Տի[illegible] վերաբերեալ գործեր ցրուեալ են Պոլսոյ այլ և այլ կողմեր զորօրինակ Պոլիս, Բերա, Ղալաթիա, Գատըգիւղ, Խասգիւղ, Իւսկիւտար, Վասփոր, Կղզիներ են։

Գ.—Իւրեանց բնագաւառը ղրկուած հազարաւոր տարագրելոց խնդիրները միայն Պատրիարքարան հասած և Յանձնաժողովոյ յանձնուածները չեն ասոնց կրկնապատիկն ու եռապատիկն տարագրելոց կողմէ ի Պոլիս քօմիսիօնճիներու կամ տեղացի ծանօթ անձերու գրուած են։ Յանձնաժողովը կը ջանայ նաեւ տեղեկանալ թէ այս կարգի յանձնարարութիւնք կատարուած են թէ ոչ, և թէ խնդրուած դրամն ու գոյքերը ձեռք բերուած և տարագրելոց ղրկուած են։ Այս կարգի խնդրոց մէջ հարկ եղած դիւրութիւնն ընծայած է Յանձնաժողովն երբ դիմում եղած է քօմիսիօնճիներու կամ այլոց կողմէ։

Դ.—Տարագրեալ ազգայիններէ բաւական թուով ազգայինք Ոստիկանութեան զանազան գործավայրերէ որպիսի են Ֆէսհանէ, Տէփիրհանէ, Տօզուհանէ, Ինչամէ տաքրէպի, նոյնպէս Թօփհանէ, Թէրսանէ, Ֆիչէնկհանէ, ուր գործաւորութիւն ըրած են, պահանջներ ունենալով, զանոնք գանձելու համար մեծ ջանքեր կընէ Յանձնաժողովոյ Ատենապետը, նոյնը կընէ նաև Ոստիկանութեան դուռը. Մաքսատուները, Երկաթուղւոյ ընկերութեան մօտ տարագրելոց բազմաթիւ գործերը կարգադրելու համար։ Արդէն նոյն Ատենապետը ի Պոլիս գործ ունեցող բաւական թուով գաւառացիներու ի Պոլիս վերադարձին արտօնութիւնը յաջողած է ձեռք բերել բանակցելով Ոստիկանութեան դրան հետ։ Թէ այս կարգի բազմաձգի խնդիրներ կարգադրելու համար ի՛նչ դժուարութեանց եւ աշխատութեանց կը կարօտին, փորձառու և իրազեկ անձինք միայն գիտեն ու կը հասկնան։

Ե.—Խասգիւղի կամ ուրիշ թաղի անուամբ ո և է գոյք ամբարած չէ Յանձնաժողովն, միայն Ազգ. Պատրիարքարանը մաս մը անտէր գոյքեր որ՝ Պոլսոյ այլ և այլ կողմերէ հաւաքեալ են դէպքի առթիւ, Յանձնաժողովոյ յանձնած է, որպէս զի ի վաճառ հանելով դրամը Պատրիարքարանի տնօրինութեամբ տրուի Սալմաթօմ-բուրգի, Իւսկիւտարի և Էտիրնէի երեք ազգայիններու, ինչպէս նաեւ գոյք մը յամպա Խասգիւղի երկու կիներու։

Յանձնաժողովոյ գրասենեակն ամէն օր բաց է առաւօտեան ժամ մէկէն մինչև իրիկուան 12. կիրակի օրերն իսկ, ուր Յանձնաժողովոյ երկու անդամք տարագրելոց գործերովը կզբաղին՝ անդամներէն մին ամսական մը հետ կը պտտի չարունակ տարագրելոց գոյքերը քննելու և հաւաքելու համար։ Իսկ միւս օրն ի բուն գրասենեա կը կը հսկէ և հաշուական ու արձանագրական գործերով կ՚զբաղի խնդրարկուները կը լսէ և իւք կուտայ անոնց խնդրանաց։

Յանձնաժողովն ունի նաեւ երկու հաւաքիչ, նոյնպէս 4 մթերանոց, ուր կը զետեղուին տարագրելոց գոյքեր, անկողին, վերմակ, ևն, զորս առ այժմ տէրերուն ղրկելու համար դիւրութիւնք կը պակսին։

Յանձնաժողովոյ գործառնութեանց մասին այսչափ տեղեկութիւնք բաւ են առ այժմ, աւելին պէտք է սպասել մասնակի համարատուութեան տեղեկագրէն, զոր Յանձնաժողովը մտադիր է ի մօտոյ Ազգ. Վարչութեան մատուցանել։

ԴԵՐՁԱԿ-ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Գ. ԵՒ Ա. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Կ. Պոլիս Թաքազճըլար փողոց Թիւ 98

Ամրան եղանակին համար կերպանուն բաց ճոխ եւ միանգամայն խիստ գեղեցիկ մթերք մը եկած է. Ֆրանս. եւ Անգլ. նշանաւոր գործարաններէն ուղղակի յանձնարարեալ։

Կը ծանուցանի Մեծայարգ Յաճախորդաց եւ հասարակութեան թէ՝ դիմողներուն գոհացում կը տրուի մեծ հոգ տարուելով ձեւի վայելչութեան մաքուր կարուելուն և որպէս կերպասին, նոյնպէս յարմար նիւթերուն ճաչակաւոր և տոկուն ըլլալուն։

Մի՛շտ ուղղութիւն և գոհացուցիչ գիներ։

139

Մերին չուրջը

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Գասթէմունիի կուսակալին որդւոյն Մէհմէտ-իւլ-Համի պէյի Մալիյէի աստիճան շնորհուեցաւ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Մաքսային վերատեսչութեան Հաշուակալութեան դիւանի քարտուղարներէն Հաֆըզ և Ագիգ էֆէնտիներու Դ. կարգի Մէճիտիյէ շնորհուեցաւ։

Եգիպտացի Ահմէտ Ֆուատ փաշայի կնոջ Ա. կարգի Շէֆագաթ շնորհուեցաւ։

ՅՈՒՆԱՑ նախկին Պատրիարք Տ. Անթիմոս նախընթաց օր Ֆէնէր երթալով այցելութիւն տուաւ Պատրիարք Տ. Կոստանդինոսի։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպան Մ. Նէլիտօֆ, անցեալ օր տեսակցութիւն մ՚ունեցաւ պուլկարական գործակատար Մ. Մարքօֆի հետ։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպան Միրզա Մահմուտ Խան, երէկ իր բնակութիւնը Բրինքիբօ փոխադրեց, ուր պիտի անցունէ ամառը։

ՂԱԶԻ ՕՍՄԱՆ փաշա և Րիզա փաշա, Սելանիկի կառավարիչը, ընկերակցութեամբ զինուորական հրամանատարին, անցեալ ուրբաթ այցելած են տեղւոյն տիպար ագարակը։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ գործակատար Մ. Մարքօֆ և Էկզարքն պտոյտ մը կատարեցին Կղզիներուն կողմը։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ լրագրաց բազմաթիւ թղթակիցներ այս օրերս Պոլիս կը սպասուին։ Ասկէ ալ պատերազմի դաշտն պիտի երթան։

ՑՈՐԵՆԻ գինը վար ինկած է Եւրոպայի մէջ։

ԹՈՐՓԻԼԱՆԱՒ — Նուռէտ և Սէյֆէ Պահրի թօրփիլանաւերն որ Սելանիկ կը գտնուէին, Դարտանէլի առջեւ գացած են։

ԳՈՒՐՊԱՆ ՊԱՅՐԱՄԸ.—Երկուշաբթի օր սկսաւ արաբական Զիլհիճճէ ամիսը. ուստի յառաջիկայ չորեքշաբթի, որ նոյն ամսոյն տասներորդ օրն է, պիտի սկսի Գուրպան Պայրամի տօնը։

ԱՐԿԱԾ.—Անցեալ օր ձիաւոր մը Բեազըտխանէի կողմը գետին տապալեց Թէվֆիգ անուն թուրք տղայ մը։ Ոստիկանք հասնելով ձերբակալեցին ձիաւորը։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ 25 Ապրիլ 97 ժամ 9 1/2 ալէվրէ

Օսմ. Քօնսօլիտ	ղրշ.	21—25
Րէժիի պարտաթուղթ	լիրա	13—35
Րումէլիի երկաթուղի	ֆրգ.	102—50
Օսմանիէ	»	334—
Բաիօրիթէ	»	423—
Քարաճներու պարտաթղթ.	»	442—
Թրամուէյի բաժնէթուղթ	լիրա	6—70
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	3—75

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ Ղրշ. Բր.

Մէճիտիէ	108—10
Մէթալիք	97—30
Մանր արծաթ	103—20
Անգլիական ոսկի	109—32
Ֆազզիական »	87—14
Գրիմից	51—07
Րուպլ թղթադրամ	90—05

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ 5 Մայիս 97 ժամ. 3 25

3% Ռանթ Ֆրանսակ. գոցուած		103—10
Գօնս. Օսմ. սէրի D.	»	19—17
Րումէլիի երկաթուղի	»	101—
Րէժիի բաժնեթուղթ	»	313—
Պանք Օթոման	»	525—

PHOSPHATE LERAS

Գրեթէ բոլոր գեռատի աղջիկները անարիւնութիւն ունին, արեան նուազութեան հետեւանօք. Ֆոսֆոռը ոյժ կուտայ և երկաթը կը բազմացնէ արիւնը։ Ասոր համար լա—Տէլի Ֆօսֆաթ տը Ֆէռ տը Լըրաս ամենէն նախամեծար դեղն է, որ հեռատես մայրերու ուշադրութեանը կը ներկայանայ։

SIROP DE RAIFORT

Եթէ տղաքնիդ տժգոյն են, ախորժակ չունին և վիզերնին գնտիկներ կան, եթէ մորթի, գլխու և երեսի փշտիկներու ենթակայ են, դիմեցէք Կրէսօ ու Ընկ.ի Եռացեալ Ռէֆօրի օշարակին որ հակակորպիւտիկ տունկերուն հիւթէն զատ կը պարունակէ եօդը ինչպէս բնական կերպով կը գտնուի ջրկոտեմի մէջ որ այնքան ճշմարտապէս կոչուած է մարմնոյն առողջութեանը։

ԱՌԱՆՑ ԼԻՔԻՏԱՍԻՈՆԻ

Ն. Կայս. Վեհ. Սուլթանի հայթայթիչ ghun Dogdou տունը որ շատ լաւ ծանօթ է Պոլսոյ մէջ Ֆրնտըգլեան խան ուր երկար տարիներէ ի վեր կը գործէ. այս անգամ, իր գոհացում բազմաթիւ յաճախորդներու պահանջներու տալու համար, մասնաճիւղ մը բացած է Բերա. Տէօրթ եօլ աղղը թիւ 440. աւստրիական նամակատան քով. Khédivial palaceին դիմացը, ուր մանրամասն վաճառումներէն տեղի կունենան այն միեւնոյն և ընթացիկ գիներով, ինչպէս Պոլսի կողմի վաճառատան մէջ։ Գիտնալով որ յաճախորդները միշտ նախապէս գիտնալ կուզեն ապրանքին գի՛ը, իրենց գնումները անոր համեմատ կարգադրելու համար, անոնց այս փափաքին գոհացում տրուած է. ապրանքի իւրաքանչիւր տեսակին վրայ — յետագայ ցուցակին համեմատ — նշանակելով միօրինակ անփոփոխ գին մը 12$^3/_4$ ղրշ. որ պարզապէս ապրանքին գնուած գինն է, շատ անգամ այդ գինէն ալ վար։ Ուրեմն ամէն մարդ որ կը փափաքի լաւ պայմաններու մէջ ընտիր ապրանքներ գնել պէտք է այցելէ յիշեալ մասնաճիւղը, ուր առաջին ակնարկով պիտի համոզուի թէ ապրանքներու աղէկութեան թէ գներու բացառիկ և չտեսնուած աժնութեան։ Աւասիկ ապրանքներու ցուցակը գին 12 $^3/_4$։

2 կտոր անօծիք չապիկ գուցերիական ասեղնագործութամբ կիներու համար
1 » Գիշերաշապիկ գուից. ասղնգրծ. և Թեղնիքով կիներու համար
1 » Անօծիք չապիկ գուից. ասղնգրծ. extret-riche կիներու համար
1 » Անդրավարտիկ գուից. ասղնգրծ. կիներու համար
2 » Cache-corset fantaisie կիներու համար
4 և 3 » » fantaisie գունաւոր կիներու համար
1 » Զուտ վուշէ փանէլա կապոյտ կամ ուրիշ գոյն կիներու համար
2 » Սկովտիոյ գերձանէ փանէլա այրերու համար
1 » Ֆրանսական առողջապահական փանէլա (Տր. Սաթէի սիստէմով) այրերու համար
1 » Անգլ. չապիկ օծիքով և առանց օծիքի այրերու համար
6 » Կեղծօծիք լաւ կտաւով, այլ և այլ դրուԹեամբ այրերու համար
1 զոյգ Ֆրանսական անդրավարտիկ այրերու համար
1 » » անդրավարտիկ սկովտական գերձանէ այրերու համար
4 » Ֆրանսական գուլպայ սև կամ գծաւոր սկովտ. գերձանէ կիներու համար
3 » Ֆրանսական գուլպայ գունաւոր սկովտ. գերձանը կիներու համար
2 » Ֆրանսական գուլպայ սև կամ մետաքսէ գիծերով սկովտ. գերձանով կիներու համար
6 կմ. 5 Գուլպայ ֆրանսական սկովտ. գերձ. գունաւոր այրերու հմր.
4 » Գուլպայ ամերիկեան դիմացկուն սև կամ գորշ այրերու համար
3 » Գուլպայ ամերիկեան դիմացկուն գծաւոր կամ սկովտ. գերձանէ բանած այրերու համար
12 կտոր Ճերմակ Թաշկինակ խծպուած այրերու համար
6 » Ճերմակ Թաշկինակ խծպուած և գունաւոր կիներու համար
4-3 » Ֆրանսական Թաշկինակ խիտ ճերմակ կտաւէ և գունաւոր կիներու համար
4 3 » Ճաբոնական Թաշկինակ մետաքսէ եզերքը բանուած կիներու հմր.
1 » Ճերմակ Թաշկինակ ճաբոնական մետաքսէ այրերու համար
6 » Անձեռոց լաւ կտաւէ
6-3 » Մեծ անձեռոց դամասկեան կըտաւէ
6 4 » Ճերմակ կամ գունաւոր անձեռոց
3-2 » Ճաբոնական մեծ անձեռոց
1 » Մեծ սփածանելի (փէշտիմալ) լոգանքի համար
1 » Սեղանասպաս ութ հոգիի համար ճերմակ կամ գունաւոր
2 » Պզտիկ անձեռոց դամասկ. կտաւէ
1 տուփ Որ կը պարունակէ մէկ կտոր օճառ, երկու շիշ անուշահոտ եւ մէկ երեսի փոշի ընծայի համար
2 շիշ Օ տը քօլոնիը գեղեցիկ տուփի մը մէջ
1 Ամերիկեան ժամացոյց Նիքէլէ
6 կմ. 4 կտոր գուլպա. ասղնգրծ. շատ հարուստ

Ապահովգր. ընկերութիւն
ԹՐԻԵՍԴԷ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1831ԻՆ
ՀՐԴԵՀ, ԿԵԱՆՔ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ընդհ. գործակալ, ԱԼՊԵՐ ՄԻԶՐԱՀԻ
Ղալաթիա, Քամանտօ խան Թիւ 2
548 110—150

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ.՝ դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ
(Նոր Մուտաբան տեղը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ԲԷՐԲԷՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1897 ՄԱՐՏ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վօսփորէն ելլող շոգենաւեր

11 30 Բ. Ա. Գվ. ԵնԺ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Ենք. Մրկ. Բ. Հս. Պէպ. Արնք.Դրչ. ՕրԹ. Պէշիք.
11 45 Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.
11 45 Պէպ.Արն.Դրչ.ՕրԹ. Պշք.
11 4, Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնիք.Չէնկ. Պէյլ.Գզկ. Պշք.
12 45 ԵնԺ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենիք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Բ. Հիս. Պէպ.Արն. Դրչ. ՕրԹ. Պշք.
1 — ԵէնԺ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպք. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնք. Չէնկ. Պէյ. Գզգ Պէշիքթաշ
2 — ԵնԺ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.ՍԹՆ. Մրկ. Բ. Հս. Պէպ.Արն.Դրչ.ՕրԹ.Պշք.
2 — Պէյք. Բշպճ. Ենք. Գնլճ. Պօյճ. Բ. Ա. Հս. Գնտլ. Արնվք. Վնք. Չնկք. Պէյլպ. Գզկճգ. ՊշքԹ. ԳպԹշ.
2 50 Բ. Ա. Գվ. ԵէնԺ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Եէնք. ՍԹ. Մրկ. Պօյճ. Բ.Հիս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. ՕրԹ. Պշք.
3 — Պզզ.Բշպ.Զպզ Գնլ.Ա.Հ.Գնտ.Վնք.Չնկ, Պէյլ, Գզկ. Իւսկ.
4 30 Պէյք. Բպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հիս, Գնտ, Վնք. Չնկ. Պյլ. Գզկ. Պէշ
4 30 ԵնԺ.Մէզ.Պէօյք.Թրպ.Ենք.ԻսԹ. Միրկ.Պօյճ. Բ Հս Պէպ.Արվ.Դրչ.ՕրԹ.Պշկ.
5 45 ԵնԺ.Մզպ.Պէօյք. Թրպ.Պէյզ. Ենք. ՍԹՆ. Գնլ. Պօյճ. Բ.Հս. Պէպ. Արնվ. Դրչ.ՕրԹ.Պշք.
6 45 ԵնԺ,Մզպ,Պէօյք,Թրպ, Պէյք,Ենք,Մրկ, Բ,Հս, Պէպ, Արնվք, Դրչ. Պէյլ. ՕրԹ. Պշք, (Պէյքօզի գիքզաք շոգենաւ հետ պիտի հաղորդակցի)
7 15 Պէյզ, Բ.Պճճ. Ենք, Զպզլ. Գնլճ. Մրկ, Բ,Ա,Հ, Գանտլ. Արն. Վնք Չնք Պէյլ,ՕրԹք,Գզկ, Պշկ,
8 30 Ա.Բ,Գվ,ԵնԺ.Մէզ.Պէօյ. Թրպ.Պէյք.Բշպ Զպզ. Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վան.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ.
9 — ԵէնԺ, Մէզ, Պէօյ, Թար, Ենք. ՍԹՆ. Մի,. Բ.Հիս.Պէպ.Արնվ.Դրչ.ՕրԹ.Պշք.
10 — ԵնԺ.Մզպ.Պէօյք.Թրպ.Պէյզ. ԵէնՔ. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնք. Չնք. Պէյլ.Գզկ. Իւսկ.
10 15 ԵնԺ, Մէզպ, Պէօյք, Թրպ, Ենք. Պօյճ. Բ.Հս. Պէպ.Արն.ՕրԹ. ՊէշքԹ.

Կամուրջէն Վօսփոր մեկնող շոգենաւեր

1 — ՊշքԹ.ՕրԹ.Արնվ.Պէպ. ԲՀիս.Պյճ.Ենք. Թրպ. Պէօյք.Մզպ. ԵնԺ. Բ. Ա. Գվ.
1 30 Պէշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հիս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյզ.
2 45 Պշք. ՕրԹ. Դրչ Արվ. Պէպ. Բ. Հիս. Պօյճ. Ենք. Թրպ. Պէօյք. Մզպ. ԵէնԺ.
2 50 Իսկ.Գզկ.Պէյլ,Չնկ,Վնք,Գնտլ.Ա.Հ.Գնլճ.Զպզլ, Բշպ.Պէյզ.
3 35 Գապ.Պշկ.Գզկ.ՕրԹ. Պէյլ, Չնկ, Արվ, Գնտ. Ա.Բ.Հս,Գնլ,Մրկ.Ենք.Բշպ, Պըզ.Թրպ, Պէօյ. Մզպ.ԵնԺ.
4 30 Պշկ,ՕրԹ,Դրչ.Արն.Պէպ. Բ,Հ. Մրկ ՍԹՆ.Ենք. Թրպ, Պէօյք,Մզպ,ԵնԺ,
5 — ԳպԹ.Պշկ.Գզկ,ՕրԹ.Պէյլ.Չնկ.Վնք,Արվ. Գնտ. Ա.Բ.Հս.Գնլ.Զպք. Ենք, Բշպ.Պէյզ,
6 — Գապ.Պշկ,ՕրԹ,Արվ.Պէպ.Ա.Բ.Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ԵնԺ. Բ.Ա. Գվզ.
7 — Պշ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Բ.Հ.Պօյճ Ենք. Պէյքզ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ԵնԺ.
8 30 Պշկ.ՕրԹ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Բ.Հ.Մրկ.Ենք. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.ԵնԺ.
9 15 Պշք,ՕրԹ.Պէյլ,Չնկք. Արվ. Բ Հս. Պօյճ,Գնտլ. Ենք. Պէյզ. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ԵնԺ.
10 05 Պէշ.Գզկ,Պէյլ.Չնկ.Վնք.Գնտ, Ա,Հ. Գնլ.Զպք. Բշպ.Պըզ.Մզպ.Բ.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.ՕրԹ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Բ.Հս.Պօյճ.Մրկ, ԻսԹ. Ենք,Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ԵնԺ,
10 50 Գապ.Պշկ.ՕրԹ.Դրչ.Արվ.Պէպ Գնտ. Ա.Բ.Հսք. Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ.Պըզ: Պէպ.ԵնԺ.զացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 ՊշկԹ. Պէյլ. Չնկ. Վնք.Գանտ Ա.Հիս. Գնլ. Զպզ.Բշպ.Պէյք.
11 20 Պշկ.Պէպ.Բ.Հս,Մրկ.ՍԹէՆ.Ենք. Թրպ, Պէօյ, Մզպ.ԵնԺահալլէ
11 40 ՊշքԹ-Գզկճ.ՕրԹ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Գնտլ. Պէա.
12 15 Պշք.ՕրԹ.Դրչ.Արնվ.Պէպ.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՌԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա
Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ գ'Իթալիէն. 1,3, իր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845էն հիմնուած է ի վեր

Ապահովագր.ներու վճծ. 1 Մէյիսին 123,000000
1895ի տարեշրջան
Ապահովագրեալներու վճարուած 87,000000
Հասոյթ 196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 661,000000
1896 յունուար 1
Աւանդք եւ անշարժ կալ. յԵւրոպա 40,000000
Ցաւելեալ դրամագլուխ 124,000000
Արդի ապահովագրութիւնք 4Մէյիսին 141,000000
Յիշատակելի առաւելութիւններ
Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագիրներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։
Պայմանագրութեան նոր եղանակ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.
Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վօյվօտա [illegible] ող, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

COMP[illegible] RUSSE DE NAVIGA[illegible] APEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 28 10 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 29 11 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէօսի ճամբով
Դշ. 30 12 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դշ. 30 12 Սեվաստապոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժ[illegible] 10ին։
Եշ. 1/13 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 2 14 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հան Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։
ԱԶԴ. — Ապրիլ 29 11, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Փոր-Սայիտ գացող շոգենաւին 567

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն Կապատաշ — Կապատաշէն Իսկիւտար

Իսկիւտարէն	Կապատաշ	Կապատաշէն	Իսկիւտար
11 45			
12 30			6 15 Պշր.
1 —		12 15	7 5 »
1 30 Պէշիկ.		12 50	7 40 »
2 —	6 50 Պէշիկ.	1 15 Գզկ.	8 20
2 30	7 50 Պշ.	1 50 Գպ.	9 —
3 —	8 50 Հնգշ.Պշ	2 25	9 40
3 15 Ֆէրպ.	9 35	2 40 Գզկ.	10 15 Գզկ.
3 35	9 45 Ֆէրպ.	3 30	10 30 Ֆէրպ
4 15	10 — Պշ.		10 40 Գզկ.
4 35 Վափր	10 35 Գզ.Գպ.	2 50 Վափոր	11
4 45 Ֆէրպ.	11 — Գզ.	4 25	11 25 Գզկ.
5 10	11 Ֆէրպ	4 — Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ
5 40	11 20	5 —	
6 15 Պշր.	12 —	5 40	11 50
		6 30 Ֆէրպօթ	12 15

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն	Կապատաշ	Կապատաշէն	Իսկիւտար
11 45	6 50 ՊշրԹ,	12 15	6 15 Պշր.
12 30	8 ՊշրԹ.	1 5	7 5 Պշր.
1 15		1 30 Գապ.	7 40 Պշր.
2 —	8 15	2 20	8 20
2 45		3	9 —
3 25	9 30	2 50 Վափ	9 45
3 15 Ֆէրպօթ	9 45 Ֆէրպ.	3 40	10 15
4 5	10 15	4 — Ֆէրպօթ	10 30 Ֆէրպ.
4 40	10 35	4 45 Պէշ.	10 40
4 25	11 — Ֆէրպ.		11 20 Վ. 11 10
5 45 Ֆէրպօթ	11 10	5 30	11 30 Ֆէրպ.
6 10 Պշր.	11 45 Վ. 11 20	5 40 Ֆէրպօթ	11 45
	12 05		12 15

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

2 — Հարէմէն Սալաճագ բացի կիր.է)
4 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր.է
3 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ
ԵՒ
ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն ԳպԹ.Իւսկիւտար

Ծան.—Օրը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւ իրենց տնուած ժամերը պիտի մնան.

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵԻՒՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Ասոնց զմելիները Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճօնն Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հետեւեալ մենաշնորհեալ մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ զմելիներու կեղծը կը շինեն եւ անգլիական տառերը չճանչցողներ զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զմելիներուն վարկը կը կոտրեն։

Ճօնն Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն ընել զմելիներու, ածիլիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքաիր ու անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26ին հաստատուած է։

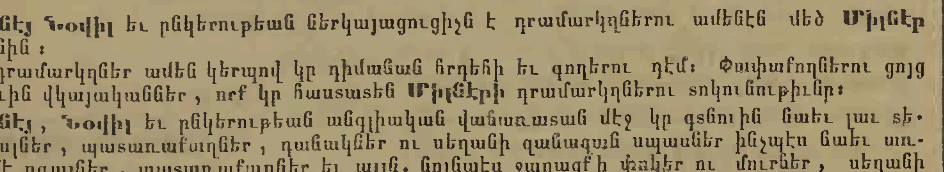

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլնէր գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փափաքողներու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որք կը հաստատեն Միլնէրի դրամարկղներու տոկունութիւնը։

Սիտնէյ, Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ տուժան բլաքէ դգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն. նոյնպէս ջաղացքի փակեր ու մուրճեր, սեղանի յատուկ լամպարներ, սրահներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային զինուորականաց յատուկ կոճակներ, քօքիայի մեքենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։ 564

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ
40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հաւկ չկայ խարելու եւ փոխելու. Ընդունուած է ամանորոյ ժամու եւ անասնաբոյծներու կողմէ։

MARQUE DE FABRIQUE
Գործարանի մարքան

Այս դեղ ա՛մէջ պէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ձիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու դռնալը, ցռուկի վէրքը, ծունգի ուռեցքները, սրունքներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւնները։ Գին մէկ ֆրանք.

Վեցուկէս ֆրանք ուզուած տեղը կը յանձնուի։ Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէզիքի, Գասապեան, Քիւչիւքեան ու Քանզիք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 44—52

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՆ Ա Ն Ը ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն ՔԱՔԻ [illegible] ԸՆԿ

Մարսէյլեայի և Պաթումի միջեւ կանոնաւոր շաբաթական գնացք

Ամենէն շոգենաւը Նովօրոսիսք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում մայիս 11ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

[illegible] կոյ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի մայիս 10ին (Ը. Ե.)։

Փարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և երրորդ [illegible]

Նաւարկէքի. ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց թ. 10
575

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որք ամսոյ երկու անգամ կը բանին Լիվրփուլի և Արեւելից միջև

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Աղլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիատա	1899
Ալէբբօ	2143	Մորօգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գագալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 571

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրփուլի, Պորտոյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՍՈ և ԸՆԿ.
568 31. Ճէյմս Սդրիդ Լիվրփուլ

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրփուլի և Արեւելից միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Աըըժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	ԱԹէնիան	2500
Ծօրճիան	800	Անտալուզիան	2500
Պոստոնիտն	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	370	Մինճօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ